

"ביכורי עטים" בסלסלת זהב

ברוח הנבואה הטובה עליו, מש-
ער העורך את יכולת השפעתו של
המאסף על הקורא: „ובעצם היצי-
רות האלו, שאותם צעירים מבי-
אים אל הקורא באמצעות מאסף זה,
מזמינים הם גם אתו להתייחד עם
נפשו, לאמוד את שיעורם וצביונם
האמיתי של צרכיו ומשאלותיו, ל-
גלות את שפתו הנאמנה וגו'."

המאסף לא פרע את ההתחיי-
בויות הכבדות של עורכו, והוא זה
אכזרי למדוד את משתתפיו, של-
חלקם זהו ממש פרסומם הראשון,
על-פי הפרזותיו היומרגיות של ה-
עורך.

אפשר שמתי מגד היה עושה שי-
רות טוב יותר למאסף שערך -
ולמעשה, למפעל כולו - אילו היה
מעיד על קשיי-העריכה, כגון: כמה
פנו אל המאסף - ומדוע נדחו ה-
אחרים, מדוע לא נמצאו דברי עיון
וביקורת שיהיו ראויים להיכנס אל
המאסף - אף שבתכנון המקורי
הוזמנו כותבים לשלוח מפרי עטם
גם בסוג זה של יצירה ספרותית.

בצורתו זו, היקרה וה, בעל-בי-
תית", קיבל המפעל אופי הפגנתני.
כאשר מדובר בכספי-ציבור ובקבוצת
כותבים שמבקשים לעודד את צע-
דיהם הראשונים, ניתן בהחלט ל-
צפות לפרסום פחות-יקר ויותר צנוע.

דומה שבצורתו זו מחמיץ המפעל
את עיקר תכליתו: לעודד באופן
רצוף כותבים אלמוניים בראשית דר-
כם. אולי כדאי היה להמיר את פר-
סומו של מאסף שנתי בבמה רבע-
שנתית מהודרת פחות אך קבועה ש-
תהלוך יותר את האופי הגיוני של
משתתפיו. העידוד שיושג על-ידי
רבעון מעין זה יהיה רצוף ויעיל,
ושם ימצא גם המקום להערכת ספ-
רים ראשונים למחבריהם, שלא תמיד
הם מגיעים לידי הביקורת במס-
פיים הספרותיים.

מבין כל יזמותיה של קרן תל-
אביב לספרות ולאמנות נראה לי ב-
שעתו כחשוב ביותר הרעיון ליצור
במה קבועה לפרסום דבריהם של
יוצרים צעירים ובלתי-ידועים. בכ-
מות הקבועות מצליחים „שמות" מ-
פורסמים ומקובלים לדחוק, באינה
אופן, את רגליהם של אותם אלמו-
נים, המבקשים אף הם להגיע ל-
הכרה, להתמודדות הוגנת על תש-
מת-לבו של קהל-הקוראים ולשיפר
סם של המבקרים. עתה, לאחר מי-
מושה של יזמה זו, עם צאתו של
המאסף לספרות צעירה, „ביכורי ע-
טים" בעריכתו של מתי מגד, ראוי
להעמיד את הרעיון כולו לעיון מ-
חודש. מאסף מעין זה נצטייר בעלני,
ברוח אלמוניותם של משתתפיו, כי
פרסום צנוע בממדיו ובהוצאותיו.
תבניתו המהודרת, הדפסתו המשר-
בחת וכריכתו היקרה של „ביכורי
עטים" רחוקים מהעיד שלפנינו מא-
סף גסיוני ומהוסס.

דבריו של העורך, בפתח המא-
סף, נושאים הבטחה שאינה כה קלה
לקיום: „והוא-הוא הדבר אשר מא-
סף זה מבקש לעשות: להעיד בכר-
חן של היצירות השונות הכלולות
בו, על מציאותם של אנשים צע-
רים, שכוחות-נפשם מכוונים אל מא-
צי-היצירה". הוא אף מלה את
המבחר שערך בהערכות סמכותיות
ומוחלטות, כאילו מצאו משתתפי ה-
מאסף „את שפתם העצמית", שיערו
נכוחה „את שאיפותיהם ומצוקות-
גפשם, מקורות אשרם ועילות-גור-
נם", ואף השכילו לגזור את הדב-
רים „על-פי מידתם-הם ולא על-פי
אמות-מידה שאולות-מזרים".

(*) „ביכורי עטים", מאסף לספרות
צעירה - בעריכת: מתי מגד. הור-
צאת מסג, ביזמתה ובסיועה של
קרן ת"א לספרות ולאמנות 1971,
260 עמ'.